

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската
конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния
институт на правосъдието"

Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

ЧЛЕН 6 СПРАВЕДЛИВ СЪДЕБЕН ПРОЦЕС

**КАНСТАНТИН ДЗЕХТИАРУ, СТАРШИ ЛЕКТОР ПО
ПРАВО, УНИВЕРСИТЕТА В СЪРИ,
ВЕЛИКОБРИТАНИЯ
ГР- ВЕЛИКО ТЪРНОВО, 2014 Г.**

ОБЩ ПРЕГЛЕД

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Националния институт на правосъдието и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

ПЛАН

- **Член 6**
- **Наказателно обвинение – самостоятелно значение**
- **Права, гарантирани по член 6, параграф 1**
- **Презумпция за невиновност**
- **Права, гарантирани по член 6, параграф 3**

ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 1

Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок, от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. Съдебното решение се обявява публично, но пресата и публиката могат да бъдат отстранявани по време на целия или на част от съдебния процес в интерес на нравствеността, обществената и националната сигурност в едно демократично общество, когато това се изисква от интересите на непълнолетните лица или за защита на личния живот на страните по делото или, само в необходимата според съда степен, в случаите, когато поради особени обстоятелства публичността би нанесла вреда на интересите на правосъдието.

ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 2 И ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 3

2. **Всяко лице, обвинено в извършване на престъпление, се смята за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона.**

3. **Всяко лице, обвинено в извършване на престъпление, има следните минимални права:**
 - a. да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причините за обвинението срещу него на разбираем за него език;
 - b. да има достатъчно време и възможности за подготовка на своята защита;
 - c. да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор; ако не разполага със средства за заплащане на адвокат, да му бъде предоставена безплатно съдебна защита, когато интересите на правосъдието го изискват;
 - d. да участва в разпита или да изисква разпит на свидетелите, свидетелстващи против него и да изисква призоваването и разпита на свидетелите на защитата да се извършват при същите условия;
 - e. да ползва безплатно услугите на преводач, ако не разбира или не говори езика, използван в съда.

НАКАЗАТЕЛНО ОБВИНЕНИЕ

При определянето на обвинението като наказателно се вземат предвид четири въпроса (*Engel и други срещу Нидерландия, 23 ноември 1976 г., жалба № 5100/71*):

- Класификацията в националното законодателство;
- Характера на нарушението;
- Целта на наказанието;
- Характера и тежестта на наказанието.

НАЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЯ

Дисциплинарни нарушения:

*Engel и други срещу
Нидерландия, 23 ноември
1976 г., жалба № 5100/71.*

*Административни
нарушения:*

*Campbell и Fell срещу
Обединеното кралство, 28
юни 1984 г., жалби № 7819/77,
7878/77.*

*Laiko срещу Словакия, 2
септември 1998 г., жалби №
4/1998/907/1119.*

ХАРАКТЕР НА НАРУШЕНИЕТО

- **Възпиращо и наказателно, не компенсационно**
 - *Венһат срещу Обединеното кралство, 10 юни 1996 г., жалба № 19380/94.*
- **Приложимо спрямо цялото население**
 - *Demicoli срещу Малта, 27 август 1991 г., жалба № 13057/87.*
 - *Weber срещу Швейцария, 22 май 1990 г., жалба № 11034/84.*
- **Неуважение към съда (глоба)? Не е приложимо за населението като цяло**
 - *Ravnsborg срещу Швеция, 21 февруари 1994 г., жалба № 14220/88.*

НАКАЗАНИЕ

Лишаването от свобода като наказание обикновено придава наказателен, а не дисциплинарен характер на нормата.

Ozturk срещу Германия, 21 февруари 1984 г., жалба № 8544/79.

Ezeh и Connors срещу Обединеното кралство, 9 октомври 2003 г., жалби № 39665/98, 40086/98

КУМУЛАТИВНО ИЛИ АЛТЕРНАТИВНО?

Обикновено
алтернативно, но
може да бъде
кумулятивно

ПРАВА, ГАРАНТИРАНИ ПО ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 1

Право на достъп до съд

**Право на публично
гледане на делото**

Разумен срок

**Независим и
безпристрастен съд**

**Лично присъствие по
време на производството**

**Правото срещу
самоинкриминиране**

**Равни процесуални
възможности на страните**

**Право на мотивирано
решение**

ПРАВО НА ДОСТЪП ДО СЪД

*Golder срещу
Обединеното кралство,
21 февруари 1975 г., жалба
№ 4451/70.*

Факти

На затворник било
отказано да се свърже с
адвокат

Разсъждения

Правата следва да бъдат
практически и ефективни

Член 6 е безсмислен без
право на достъп до съд

ПРАВО НА ДОСТЪП ДО СЪД

Право на ефективен
достъп

*Steel и Morris срещу
Обединеното кралство,
15 февруари 2005 г., жалба
№ 68416/01.*

Нарушение на член 6
поради непредоставяне на
правна помощ:

Залогът е голям (щети на
стойност 100 000
британски лири)

Сложно дело – гледането
продължило 300 дни

Несъответствия между
страните

ПРАВО НА ПУБЛИЧНО ГЛЕДАНЕ НА ДЕЛОТО

Публичното гледане на делото е съществена характеристика (*Diennet срещу Франция, 26 септември 1995 г., жалба № 18160/91*)

Правото на публично гледане на делото обикновено включва право на устно изслушване на страните (*Ахел срещу Федерална република Германия, 8 декември 1983 г., жалба № 8273/78*)

- Гледане на дисциплинарни затворнически дела (*Campbell и Fell срещу Обединеното кралство, 28 юни 1984 г., жалби № 7819/77, 7878/77.*)

Съдебното решение се обявява публично – без изключения (*Pretto и други срещу Италия, 8 декември 1983 г., жалба № 7984/77*)

РАЗУМЕН СРОК

Изчисляване на срока

Фактори:

- сложността на случая
- поведението на жалбоподателя
- поведението на държавните съдебни и административни органи
- какво е значението (залога) за жалбоподателя

НЕЗАВИСИМ И БЕЗПРИСТРАСТЕН СЪД

Фактори:

- начинът на назначаване на членовете;
- продължителността на мандата;
- наличието на гаранции срещу външен натиск;
- въпросът дали структурата създава впечатление, че е независима.

***Piersack срещу
Белгия, 1 октомври
1982 г., жалба №
8692/79***

НЕЗАВИСИМ И БЕЗПРИСТРАСТЕН СЪД

*Oleksandr Volvov срещу
Украйна, жалба № 21722/11*

**Дисциплинарно производство
пред Висшия съдебен съвет**

**Той не е бил независим и
безпристрастен, защото:**

**Много от членовете му не са
били съдии;**

**Негов член бил главният
прокурор;**

**Обвинителите на
жалбоподателя били членове
на съдебния състав;**

**Председателят не позволил на
жалбоподателя да положи
клетва.**

ЛИЧНО ПРИСЪСТВИЕ ПО ВРЕМЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Производство пред първоинстанционен съд

- *F.C.V. срещу Италия, 28 август 1991 г., жалба № 12151/86*

Право на лично присъствие по време на обжалването

- *Kremzow срещу Австрия, 21 септември 1993 г., жалба № 12350/86*

РАВНИ ПРОЦЕСУАЛНИ ВАЗМОЖНОСТИ НА СТРАНИТЕ

При наказателните дела това съвпада с някои от конкретните гаранции по член 6, параграф 3

Bönisch срещу
Австрия, 6 май 1985 г.,
жалба № 8658/79.

Jespers срещу Белгия,
15 октомври 1980 г.,
жалба № 8403/78.

Foucher срещу
Франция, 18 март 1997
г., жалба № 22209/93.

ПРЕЗУМПЦИЯ ЗА НЕВИНОВНОСТ (ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 2)

ЧИСТИ

Тежест на доказателството

- *Salabiaku срещу Франция, 7 октомври 1988 г., жалба №10519/83.*

„Други държавни органи“

- *Alenet de Ribemont срещу Франция, 10 февруари 1995 г., жалба №15175/89.*

Презумпция за невиновност след съдебния процес

- *Minelli срещу Швейцария, 21 февруари 1983 г., жалба № 8660/79.*

ДОКАТО СЕ ДОКАЖЕ, ЧЕ СА МРЪСНИ

ГАРАНЦИИ ПО ЧЛЕН 6, ПАРАГРАФ 3

- a) Незабавно информирани за обвиненията на разбираем език;
- b) Достатъчно време и възможности за подготовка на защитата;
- c) Право на представителство и правна помощ;
- d) Разпит на свидетели;
- e) Безплатно ползване на услугите на преводач.

НЕЗАБАВНО ИНФОРМИРАНЕ ЗА ОБВИНЕНИЯТА НА РАЗБИРАЕМ ЕЗИК

Информация

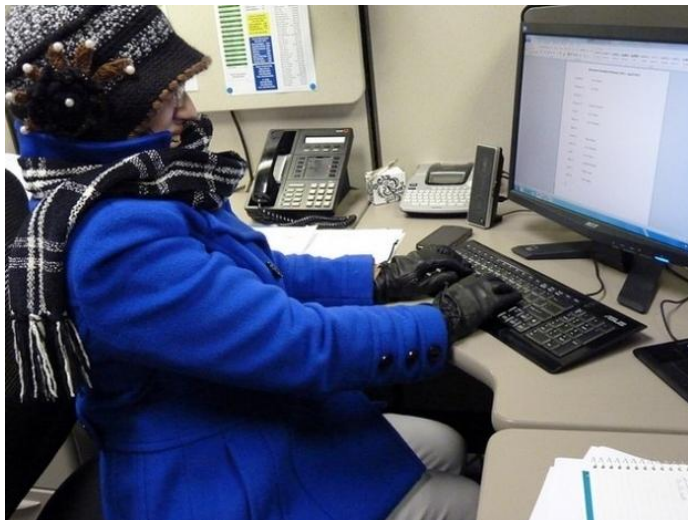
- *De Salvador Torres* срещу Испания, 24 октомври 1996 г., жалба № 21525/93.
- *Chichlian* и *Ekindjian* срещу Франция, 16 март 1989 г., жалба № 10959/84.

Език

- *Brozicek* срещу Италия, 19 декември 1989 г., жалба № 10964/84.
- *Kataminski* срещу Австрия, 19 декември 1989 г., жалба № 9783/82.

ДОСТАТЪЧНО ВРЕМЕ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ЗАЩИТАТА

Изчисляване на времето

- *Öcalan срещу Турция, 12 май 2005 г., жалба № 46221/99.*

Връзка с адвокат

- *Öcalan срещу Турция, 12 май 2005 г., жалба № 46221/99.*
- *Domenichini срещу Италия, 15 ноември 1996 г., жалба № 15943/90.*

Достъп до доказателства

- *Jespers срещу Белгия, 15 октомври 1980 г., жалба № 8403/78.*

Ограничения:

- не повече от точно необходимото
- пропорционално на идентифицираните рискове.

ПРАВО НА ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО И ПРАВНА ПОМОЩ

Право на лицето да се защитава лично

- *Croissant срещу Германия, 25 септември 1992 г., жалба № 13611/88.*

Правото да ползва адвокат по свой избор

- *Kamasinski срещу Австрия, 19 декември 1989 г., жалба № 9783/82.*
- *Artico срещу Италия, 13 май 1980 г., жалба № 6694/74.*

Безплатна правна помощ

- *Noang срещу Франция, 29 август 1992 г., жалба № 13191/87.*

Правна консултация

РАЗПИТ НА СВИДЕТЕЛИ

Определение на свидетел

Анонимни свидетели

- *Doorson* срещу Нидерландия, 26 март 1996 г., жалба № 20524/92.
- *Unterpertinger* срещу Австрия, 24 ноември 1986 г., жалба № 9120/80.
- *Kostovsky* срещу Нидерландия, 20 ноември 1989 г., жалба № 11454/85.

БЕЗПЛАТНО ПОЛЗВАНЕ НА УСЛУГИТЕ НА ПРЕВОДАЧ

Заплащане

- *Luedicke, Belkaset и Коs срещу Федерална република Германия, 28 ноември 1978 г., жалби 6320/73, 6877/75, 7132/75.*

Какво следва да бъде преведено?

- *Brozicek срещу Италия, 19 декември 1989 г., жалба № 10964/84.*

Качество на превода

- *Cuscari срещу Обединеното кралство, 24 септември 2002 г., жалба № 32771/96.*

БЛАГОДАРЯ!
МОЖЕТЕ ДА ЗАДАВАТЕ
ВСЯКАКВИ ВЪПРОСИ!